

Отже, ми дійшли до висновку, що сучасне міжнародне право забезпечити мир та безпеку в світі не може в повному обсязі, але не можемо заперечити той факт, що були здобуті перемоги міжнародного права в недопущенні Третьої Світової війни, недопущенні формування неофашистського руху, вирішено проблеми низки міжнародних конфліктів. Тому, необхідно говорити незважаючи на певні недоліки, що міжнародне право може максимально наблизити вирішення конфліктів і встановити мир.

Література:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: Статут, Міжнародний документ від 26.06.1945. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010#Text. (дата звернення: 09.10.2021).

2. Етнічні чистки, вигнання білошкірих фермерів: як увійде в історію Роберт Мугабе. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28857813.html>. (дата звернення: 09.10.2021).

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Кишкань М. А.

студент юридичного факультету

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Науковий керівник: Степаненко К. В.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри загальноправових дисциплін

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Сучасне суспільство стоїть на шляху захисту прав людини на міжнародному рівні. Століттями вважалося, що регулювання міжнародного гуманітарного права відноситься тільки у разі війни між державами, а не всередині них. Громадянські війни були особистими справами окремих держав, а не міжнародно-правових відносин. Та у разі оцінювання влади, чи антиурядових сил вважалося втручанням в внутрішні справи країни. А вже в середі ХХ ст. ситуація почала змінюватись. Женевська Конвенція 1949 року вже містила ст. 3, що мала

перелік принципів гуманітарного захисту під час «Збройних конфліктів, які не мали міжнародного характеру» [7, с. 36].

Принципово понад важливим є необхідне забезпечення прав людини при будь-яких обставинах. Важливим напрямом у міжнародному співробітництві є захист, і гарантія прав людини під час збройних конфліктів, і конфліктах не міжнародного характеру. На сьогоднішній день міжнародне право відноситься до збройних конфліктів з осудженням, агресії, та будь які війни взагалі забороняє. Але нажаль, це наша реальність сучасних етапів розвитку людства.

По-перше, Міжнародний комітет червоного хреста зазначає, що «збройний конфлікт – це протистояння з використанням зброї, яке відбувається між державами, або збройне протистояння яке відбувається тривалий час, чи збройне протистояння уряду і влади, з використанням зброї, та організованими збройними угрупованнями, або лише між збройними угрупованнями терористичного характеру». Внутрішній (не міжнародний) збройний конфлікт – це збройний конфлікт, що відбувається на території однієї держави і в якому війська жодної іншої держави не беруть участі.». Прикладом щодо внутрішнього збройного конфлікту є використання збройних сил держави проти повстанських угруповань, і яке відбувається на території держави [6].

На сьогоднішній день, через агресію зі сторони Росії на Сході України проходить збройний конфлікт. Події під Іловайськом стали поворотним пунктом початкового етапу збройного конфлікту на сході України та через це буду приведено до підписання Мінського протоколу від 5 вересня 2014 року. І було підписано протокол про результати консультації Тристоронньої контрактної групи з спільних заходів, спрямованих на реалізацію Мирного плану Президента України П. Порошенко та ініціатив та ініціатив Президента Росії В. Путіна в Мінську, Білорусь. Мінський протокол з 12 пунктів передбачав, зокрема, «негайне двостороннє припинення вогню» та «моніторинг та перевірку припинення вогню з боку ОБСЄ» [5].

20 жовтня 2015 року про те, щодо застосування та виконання Україною своїх зобов'язань за 16-ти договорами, включаючи Конвенцію проти катувань, «є обмеженням та не гарантується» на територіях, які вважаються окупованими та неконтрольованими, і що ця ситуація продовжуватиме діяти до повного відновлення суверенітету України над її територією, суперечить необмежуваному характеру заборони застосування катувань, та заборона «наруги над людською гідність», «насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури» визнається Додатковими протоколами I і II, а також статтею 3 Четвертої Женевської конвенції, як основна гарантія для цивільних осіб та осіб, позбавлених боєздатності [4].

Незалежно від соціального характеру (міжнародні війни, національно визвольні війни, внутрішні конфлікти), законні чи незаконні (агресивні війни або оборонні війни; збройні дії сепаратистів всередині країни або дію урядових військ по захисту конституційного ладу), ці збройні конфлікти ставлять під загрозу реалізацію більшості прав і свобод людини, в тому числі найважливіше природне право – право на життя.

У Міжнародному праві вже вироблені норми, які мають на меті обмеження вибору методів та засобів ведення бойових дій і заборону найбільш жорстоких і нелюдських з них в тому випадку, якщо не вдається запобігти збройного конфлікту між державами або всередині країни і вже використані всі можливі засоби його запобігання. «Норми міжнародного гуманітарного права», об'єктивно сприяють гуманізації війни гуманізації війни та обмеження масштабів і негативних наслідків в таких випадках [2, с. 79–82].

Під час збройних конфліктів міжнародного та не міжнародного характеру є норма 25 звичаєвого МГП, згідно за яким медичний персонал користується захистом і втрачає його, якщо своїми гуманітарними функціями вчиняють дії, що завдають шкоди противнику. Захист медичного персоналу закріплений в Женевській конвенції про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 р. Так, медичний персонал, який надає медичну допомогу військовополоненим, затриманий супротивною стороною, не є військовополоненими та користується захистом (ст. 33). [1, с. 139].

30 жовтня 2018 року, Комітет ООН з прав людини, прийняв новий загальний коментар № 36, щодо статті 6 МПГПП про право на життя. У редакції 2018 року особлива увага приділяється захисту права на життя у збройних конфліктах, а також зобов'язання держав в належному відношення. Згідно із Загальним зауваженням (пункт 3), право на життя є «Правом осіб бути вільними від дій і бездіяльності які мають певну мету, або можуть очікувати, що вони можуть призвести до їх неприродності або передчасної смерті, а також до життя з гідністю», і що це «верховне право, яке не допускає ніякого відступлення навіть у ситуаціях збройних конфліктів та інших надзвичайних ситуаціях, які загрожують життю націй». Це право є «передумовою для задоволення всіх інших людських прав».

На сьогоднішній день, питання забезпечення та захисту прав людини в тому числі і в умовах збройних конфліктів різного характеру, міжнародним співтовариством вже не розглядаються. Найважливішим принципом права збройних конфліктів є те, що особи які входять до складу збройних сил обох сторін, які вийшли з ладу або безпосередньо в силу різних причин (хвороба, поранення, чи затримання), які вже не

беруть участь у воєнних діях, а також цивільне населення, повинні за всіх обставин дотримуватися гуманного поводження, та ставитися з повагою до їхнього життя, фізичну та психічну недоторканність [3, с. 184].

Таким чином, можемо зазначити, що важливим є усвідомлення і розуміння необхідності забезпечення прав людини при будь-яких обставинах. Норми міжнародного права повинні застосовуватися і при військових діях, гарантувати забезпечення прав, честі і гідності людей.

Література:

1. Габрелян Г. В. Правовий захист медичного персоналу під час збройних конфліктів. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 1 (7). С. 139–145.

2. Бані-Насер Ф. Міжнародно-правовий захист цивільного населення та інших категорій осіб під час збройних конфліктів. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 6. С. 79–87.

3. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини : навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2019. 184 с.

4. Конвенція проти катувань, стаття 2 (2). Також див. Загальний коментар № 2, «Реалізація Статті 2 державами-учасниками», Док. CAT/GC/2/CRP/1/Rev.4 (2007) та Додаткова неродагована версія в Пункті 1.

5. Мінська тристороння угода, Мінське перемир'я 5 вересня 2014 рік.

6. Головін А. Захист основоположних прав людини і громадянина під час надання Конституційним судом України офіційного тлумачення положень Конституції та законів України. *Віче*. 2011. 17(302). С. 13–16.

7. Гуйван П. Д. Застосування європейським судом із прав людини статті 8 конвенції про захист прав людини під час захисту персональних даних. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. Т. 22. С. 38–46. URL: <https://doi.org/10.32837/npnuola.v22i0.594> (дата звернення: 17.11.2021).